

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri pošni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v sredo, dne 24. maja 1928.

Telefon št. 2552.

STEV. 61.

Konferenca zbornic v Osjeku.

Letošnjo konferenco zbornic je otvoril kot domačin predsednik osješke zbornice g. Julij Weiss mlajši s pozdravnim govorom, v katerem je izrazil zadovoljstvo, da prisostvujejo razpravam načelnik ministrstva trgovine in industrije I. Krpan in direktor konzularnega oddelka ministrstva zunanjih zadev dr. Predić. Obenem je opravičil načelnika dr. Steinmetza, ki je zaradi smrtnega slučaja v rodini zadržan. Predsednik Weiss je v svojem nadaljnjem govoru povdaril, da se letošnji kongres omejuje v svojem dnevnem redu na krizo našega izvoza in bo razpravljal le o štirih bistvenih vprašanjih, ki so v zvezi s padanjem izvoza. Vprašanja, ki zadevajo naše gospodarstvo, so mnogobrojna in gospodarski krogi nestrpnost čakajo rešitve tudi drugih vprašanj, ki so za izhod iz sedanjega mrtvila nujno potrebna. Med temi je predvsem izjednatenje konkurznega reda, izgraditev zborničnih razsodišč, osnovevanje gospodarskega sveta, ukinitve davka na poslovni promet, financiranje oblastnih samouprav ter zmanjšanje državnega proračuna.

Nagovoru predsednika so sledili pozdravni govori g. Milana Stojanovića, predsednika Obrtne zbornice v Beogradu, in g. ravnatelja A. Krejčija za TOI zbornico v Ljubljani.

Nato so bili izvoljeni v predsedstvo konference gg. Milan Stojanović, Šandor Tabačnik, podpredsednik zagrebške zbornice, ravnatelj Anton Krejči, Slavko Radica, podpredsednik splitske zbornice, Peter Jovanović, podpredsednik novosadske zbornice in Spira Hadži-Ristić za skopljansko zbornico. V tajništvo so bili izvoljeni gg. dr. Adolf Cuvaj, Vjekoslav Jelavić in Ivan Mohorić.

Po konstituiranju konference je podal referat o padanju našega izvoza zbornični tajnik g. Aleksander Stanjlović iz Velikega Bečkereka. Cel problem izvoza je v referatu razdeljen na štiri poglavja. V prvem poglavju se obravnavajo podrobno predmeti, ki po količini v izvoznem prometu še vedno rastejo, po vrednosti pa padajo. Referent povdarja, da je nezdrav pojav, da se naš izvoz omejuje le na par dežel ter da se kvaliteta izvažnega blaga pri nas ne posveča zadostna pažnja. Glede cerealijske ugotavlja referat, da se je ameriški uvoz v Evropo v toku zadnjih pet let podvojil in predstavlja za bodočnost izvoza naše države in sploh za celo Evropo resno skrb.

Koreferat o vprašanju padanja izvoza je v imenu novosadske zbornice podal profesor dr. Mirko Kosić. V svojem govoru je očrtal splošno nestalnost povojnih evropskih gospodarskih prilik, nato je opisal politiko intenzifikacije poljedelske produkcije v industrijskih državah srednje Evrope, ki se vsled tega vedno bolj zapirajo proti našemu uvozu. Po njegovem mnenju ne preostaja drugega, kakor stremeti za pocenitvijo in povečanjem produkcije, a obenem dviganjem domače konzumne moči.

O konzularni službi je v svojem poročilu tajnik sarajevske zbornice g. V. Jelavić konstatiral, da se v zadnjem času razmere boljšajo, da pa še vedno ne odgovarjajo praktičnim potrebam. Nato je kritično ocenil načrt pravilnika za vršenje konzularne službe, povdarjajoč, da je za naraščajočo potrebna praktična predizobrazba. Na

ta referat je odgovoril g. direktor dr. Predić, ki je v svojem poročilu opozoril na razne nepremagljive ovire in težkoče v konzularni službi. Izjavil je, da usvaja v celini mišljenje ljubljanske zbornice glede preureditve konzulatov in polemiziral s kritiko zagrebške zbornice. Končno je obljubil, da bo ministarstvo konzularne naraščajnike pošiljalo v bodoče na prakso v zbornice in so prvi trije že določeni za zagrebško zbornico.

Nato je sledilo poročilo tajnika Ivana Mohorića o potrebi in nedostatkih v organizaciji gospodarske statistike, o katerem smo že v zadnji številki poročali. K temu referatu je g. dr. M. Stojadinović, tajnik Obrtne zbornice v Beogradu, z drastičnimi primeri naslikal prilike v upravi državne statistike v Beogradu, ki niti v osmih letih ni v stanu, da bi objavila definitivne rezultate ljudskega štetja iz leta 1921.

Zaključno poročilo o potrebi ekonomske propagande v inozemstvu je podal tajnik zagrebške zbornice dr. Adolf Cuvaj, ki je navedel primere, kaj druge države žrtvujejo za te svrhe in povdarjal, da je tudi v naši državi potrebna ustanovitev centralnega organa za ekonomsko propagando.

Na podlagi teh razprav je odbor za rezolucije predlagal sklepe, ki jih priobčimo v prihodnji številki in ki so bili soglasno osvojeni.

Za kraj prihodnje konference v letu 1929 se je določil Novi Sad. Za dnevni red gospodarskega kongresa, ki se bo vršil meseca septembra v Beogradu, pa so bile predlagane sledeče točke.

1. Ocena našega izvoza v izvozni kampanji 1928/1929.

2. Zaščita in pospeševanje domače delavnosti. (Referat Industrijske komore v Beogradu.)

3. Gospodarski svet. (Referat Trgovske in obrtne zbornice v Osjeku.)

4. Naša socialna zakonodaja. (Referat Obrtne zbornice v Beogradu.)

V pondeljek popoldan se je vršila nato slavnostna seja za proslavo 75-letnice obstoja osješke komore, na kateri je predsednik g. Weiss podal kratak historijat zbornice od njene ustanovitve pa do današnjega dne. Seji je prisostvoval državni podtajnik dr. Dušan Letica, ki je v imenu kraljevske vlade izrazil zbornici častitke k jubileju, za ministarstvo saobračaja dr. Ivan Kavčič, šef administrativnega oddelka, za ministarstvo financ načelnik Tošić, dalje djakovski vladika škof Aksamović z mnogobrojnimi zastopniki državnih in samoupravnih oblasti, predstavniki zagrebških konzulatov, strokovnih organizacij itd.

Po govoru predsednika je bilo predsedstvu izraženih niz častitk. V imenu ljubljanske zbornice je častital ravnatelj g. Anton Krejči, ki je v svojem govoru povdaril zasluge zbornice v Osjeku za razvoj prometnega omrežja po Slavoniji in za osnovevanje bogate in razvite slavonske industrije, katera podjetja uživajo svetovni sloves. Podčrtal je posebno zasluge sedanjega častnega predsednika zbornice Oskarja Weissmajerja, po kateri je inicijativi je stvorjena in osnovana mnogobrojna industrija v Osjeku.

Po svečani seji se je vršila na glavnem stavbišču posvetitev in pola-

ganje temeljev za vaješki dom, ki ga je osješka zbornica sklenila osnovati v spomin na svojo 75-letnico.

Svečanost osješke zbornice je bila lepa revija zaslužnega in plodonosnega podrobnega dela zbornice za gospodarski dobrot Srema, pa tudi važna manifestacija za ugled in avtoriteto vseh zbornic, ki morajo v današnjih časih vršiti s potrjenimi napori težavno in nevaležno nalogo zaščite in pospeševanja gospodarskih interesov.

Odpiranje in zapiranje trgovskih lokalov.

Prošli teden smo priobčili novo uredbo o delovnem času in o odpiranju in zapiranju trgovskih obratovališč. Iz dopisa, kojega smo prejeli od nekega gremija trgovcev, je razvidno, da ni vsem popolnoma jasno, kdaj se bodo začela izvajati določila nove uredbe, odnosno, kdaj stopi nova uredba v veljavo. Zato smatramo za potrebno, da pojasnimo sledeče:

Nova uredba z dne 3. maja 1928 je bila razglašena v »Službenih Novinah« dne 9. maja 1928 in je tega dne stopila v celoti v veljavo. Glede najvažnejših določil uredbe, to je določil, kdaj naj se obrati odpirajo zjutraj, kdaj naj bo opoldanski odmor in kdaj naj se zapirajo zvečer, določa uredba samo krajne meje in sicer: lokali ne smejo biti od 1. aprila do 30. septembra odprti niti pred 6. uro zjutraj, niti po 8. uri zvečer, a od 1. oktobra do 31. marca niti pred 7. uro zjutraj, niti po 7. uri zvečer. Okoli poldne, t. j. od 12. do 15. ure morajo biti vsi lokali zaprti najmanj eno uro.

Poleg gornje meje določa še uredba, koliko ur na dan, odnosno na teden se sme v vsaki posamezni stroki zaposlovati pomožno osebje in pravi,

Prevzem nenaročenega blaga.

Kljub svarilom se najdejo še vedno, zlasti po deželi ljudje, ki nasedajo zvičajam inozemskih potnikov. Namesto da bi potnika, ki ponuja od hiše do hiše izgnali, odnosno prijavili varnostnemu organu, se dajo premotiti in podpišejo naročilo. Po odhodu potnika se pri natančnejšem vpogledu naročilnega lista ali pa še pozneje pri sprejemu blaga prepričajo, da so potniku nasedli.

Takšne lahkomišelnosti ljudi potniki poznajo in jim pošiljajo blago celo brez predhodnega naročila v upanju, da se bo dal naslovnik, bodisi že po lepi zunanosti zavoja, bodisi po pisnu, ki ga je dobil prej ali obenem s paketom premotiti in da pošiljko prevzame. Pri pregledu pošiljke se naravno prepriča o prevari, toda redno mora za nenaročeno in slabo blago plačati vse, kar zahteva inozemska tvrdka. Ali ni tu nobene pomoči?

Primeri takih zlorab niso novi in je že bivše avstrijsko ministarstvo trgovine izdalo dne 6. maja 1907 glede tega odlok, v katerem pravi: »Ponovno se je čulo pritožbe, da kršijo posamezna podjetja predpise § 59 obrtne reda, ki se tičejo prepovedi iskanja naročil pri privatnih osebah brez predhodnega poziva s pošiljanjem nenaročenega blaga v manjših ali večjih količinah, s čemer povzročajo domačim trgovcem občutno konkurenco, ne da bi bilo to odjemalcem v olajšavo, ampak jim nasprotno povzročajo še nezaželjene neprijetnosti. Pošiljki priložijo navadno račun s prošnjo, da se prevzame blago, da

LIKVIDACIJA BIVSIH POŠTNIH HRANILNIC NA DUNAJU IN V BUDIMPEŠTI.

Upniki teh hranilnic se vnovič opozarjajo, da prijavijo svoje terjatve iz hranilnih vlogov in depozitov vrednostnih papirjev najkasneje do 30. junija t. l. Prijave sprejemajo poštna hranilnica v Beogradu, vse njene podružnice in vse pošte, ki dajejo tudi vse informacije glede teh papirjev. Terjatve iz čekovnih računov pa se za enkrat še ne popisujejo.

Veliki župani morajo torej v smislu uredbe najkasneje v dveh mesecih, t. j. do 9. julija t. l. po zaslišanju zbornic določiti točni odpiralni in zapiralni čas. Obenem bodo seveda tudi določili dan, kdaj se naj začne odpiranje in zapiranje po novi uredbi. Prav tako je v zmislu nove uredbe tudi dolžnost velikih županov, da vsak v svoji oblasti uredi vprašanje obratovanja ob nedeljah, da v sporazumu s trgovsko in delavsko zbornico uredijo vprašanje praznovanja cerkvenih praznikov i. dr. Za sedaj ni tedaj potrebno, da bi gremiji karkoli ukrenili glede nove uredbe, temveč je čakati, da veliki župan sam vprašanja v zmislu uredbe pokrene in jih definitivno tudi uredi.

* * *

se prepriča o njegovi dobri kakovosti. Če se to ne zgodi, izjavlja pošiljatelj, da je pripravljen, prevzeti v gotovem času blago nazaj. Dasi ne vsebuje taka vrsta poslovanja kršitve določil § 59 o. r., bi se moglo vendar odjemalca na ta način premotiti, da bi prevzel blago, dasi bi njegovim zahtevam ne ugajalo ali bi takega blaga vobče ne rabil. Obrtna oblastva I. stopnje se zato pozivljajo, da na primeren način informirajo prizadete kroge, da ne nastane z golim prevzemom takih pošiljk nobene obveze glede plačanja, vrnitve ali spročila o prevzemu ali zavrnitvi blaga. Obveznost ne nastane tudi ne za primer, da pošiljatelj izjavi, da bo smatral, če adresat ne vrne blaga v gotovem roku, da hoče blago obdržati in plačati. Nasprotno je prejemnik dolžan plačati le, če je blago uporabil, konsumiral, prodal ali slično. Radi previdnosti je vsekakor dobro, če se blago noče kupiti, da se o tem obvesti pošiljatelja in da se ga pozove, da pošlje ponj blago.

Deželna vlada v Gradcu je letos februarja meseca ponovno opozorila obrtna oblastva na gornji odlok ministarstva! Ali ne bi bilo potrebno, da bi naša obrtna oblastva pokazala tudi večjo aktivnost v tem vprašanju? Če nečajo to storiti v zaščito legalne trgovine, v zaščito zakonov in avtoritete oblastev, pa naj bi storila to vsaj v zaščito oškodovanih konsumentov. Take pritožbe se čujejo skoro dnevno, toda proti zlorabam ni od pomoči!

Gospodarska konjunktura Poljske.

Od septembra 1926 dalje se nahaja Poljska v znamenju izboljšanja gospodarske konjunktore, čeravno je to izboljšanje premalo izrazito, da bi se moglo smatrati za posebno napredovanje konjunktore: V zadnjem času se kažejo gotovi simptomi, kateri vzbujajo strah, da to izboljšanje ne bo dolgo trajalo, toda v splošnem se položaj lahko smatra za ugoden.

Kakor drugod, tako se tudi na Poljskem zelo težko občuti pomanjkanje denarja in gospodarski krogi so radi tega navezani na inozemska posojila. Razmeroma kot najneugodnejši simptom lahko navedemo ravno položaj na denarnem trgu. Realizacija ameriškega stabilizacijskega posojila je sicer dala drugi denarni reformi sigurno podlago, a na položaj na denarnem trgu ni imela skoro nobenega upliva. Diskont Poljske banke znaša samo 8%, ampak banka lahko pokrije samo en del kreditnih potreb. Za veliko večji del kreditov, ki si jih mora gospodarstvo drugod iskati, je pa merodajen privatni diskont, ki znaša reci in piši 18%. Zaradi pomanjkanja denarja narašča v zelo veliki meri obrok menic. Olajšanje bi mogel prinesiti dotok inozemskih posojil. Pogajanja za doseg tega posojila se vodijo z »Chase Nationalbank« in Blair & Co. in sicer v dveh smereh: Na eni strani kot investicijsko posojilo za železnice, ki je pa odvisno od izvedbe komercijalizacije železnic in podelitve privatnih koncesij za gradbo, na drugi strani pa kot komunalno investicijsko posojilo, ki ga posreduje »Banka Gospodarstva Krajowego« in ki ima boljše izgleda, da se kmalu realizira. V zadnjem času sta dobili samo dve mesti posojilo in to Varšava in Poznanj. Nasprotno pa dobiva Poljska še nadalje blagovne kredite, kakor nam prikazuje negativni saldo zunanje trgovine.

Kar se tiče trgovinske bilance je edino v letu 1926 izvoz presegal uvoz za circa 77 milijonov dolarjev, medtem ko je bil leta 1927 uvoz za 43 milijonov večji in celo prvi trije meseci letošnjega leta prikazujejo celo deficit 32 milijonov dolarjev. Po izvajanju Charles Deweys-a ameriškega svetovalca pri Poljski banki, ne daje vendar razvoj poljske zunanje trgovine povoda za bojazen, ker surovine in produkcijska sredstva pri uvozu luksuzne predmete vedno bolj izpodrivajo. Nasprotno pa nam kaže poljski izvoz zelo veliko stabilnost, kajti z majhnimi izpremembami znaša njegova vrednost že dve leti okroglo 200 milijonov zlotov. V zadnjem času se sicer ima posebno izvoz premoga boriti z angleško konkurenco. Za olajšanje tega konkurenčnega boja se je vlada s težkim trudom odločila, da je dovolila, da se v tuzemstvu poviša cena premoga za 10%. Tudi eksport železa in jekla je oviran, ker Poljska ne pripada internacionalnemu kartelu železa.

Kar se tiče agrarne politike, so prišli v Poljski šele po izkušnjah v pretečenih letih do spoznanja, da država, čeravno je agrarna, ne more žita izvažati. Pšenico je morala vedno uvažati, toda tudi rži ni toliko odveč, da bi bil mogoče stalen izvoz. Poljedelska kultura je še premalo razvita, tako da je rezultat žetve v posebno veliki meri odvisen od vremenskih vplivov. Kar se torej po ugodnih žetvah žita izvozi, se ga mora po manj ugodnih žetvah zopet uvažati. Spoznanje te resnice je pripravilo vlado do tega, da skuša s posebno vneto dvigniti poljedelsko kulturo. Velikopotezni načrti za melioracije se izdelujejo, posebno za odtok vode iz velikega in močvirnatoga ozemlja, zelo veliko se dela na zboljšanju kreditnih pogojev za kmetško prebivalstvo, pospešuje se tudi v veliki meri uporaba umetnih gnojil. Istočasno se je vlada odločila, da štandardizira izvoz kmetijskih produktov, kakor jaje, masla itd., da bi tako dvignila kvaliteto teh za poljsko zunanjo trgovino zelo važnih produktov. Dalje se ima

jo graditi elevatorji za žito in hladilni prostori za meso.

Industrijska produkcija nam po lepem razvoju v letu 1927 prikazuje v začetku letošnjega leta majhno nazadovanje v nekaterih branžah, ki pa je bolj sezonskega značaja in ki je bilo že v mesecu februarju premagano. Število tedenskih delavnih ur v celotni obratujoči industriji, ne všteti sezonskih industrij, je znašalo v januarju 16 in v februarju 16,7 milijonov. Posebno hiter razvoj vidimo v metalni industriji; potem v strojni industriji, tudi v mineralni industriji je zaznamovati zelo veliko povečanje produkcije. Nasprotno je pa položaj v kemični industriji manj ugoden. V težkem položaju se dalje nahaja tudi tekstilna industrija. Prejšnje leto je bila v tej branži produkcija zelo povečana, ker se je splošno pričakovalo, da se bo v zvezi s stabilizacijskim posojilom konsum znatno povečal. To se pa ni zgodilo, in sedaj je veliko vprašanje, kam preostale zaloge spraviti oziroma prodati. Do zmanjšanja produkcije pa vendar še ni prišlo, to pa samo zato, ker dajejo tovarnarji svojim odjemalcem posebno ugodne pogoje. Pred začetkom letne sezone pričakovano povišanje cen se ni izvršilo, nasprotno cene kažejo bolj padajočo tendenco. Plačilna sposobnost se v splošnem smatra za dobro, število meničnih protestov je znašalo pri Poljski banki v januarju 2,69%, v februarju 2,22%, v marcu 2,27%.

Kakor po drugih državah, tako smatrajo tudi na Poljskem davčno preobtežitev s socialnimi dajatvami za veliko oviro gospodarskega razvoja. Posebno trpita industrija in trgovina zaradi prometnega davka, ki znaša povprečno 2% in ki zadene vsak posamezen promet. Reforma teh davkov se splošno zahteva in sicer zmanjšanje obdavčenja na 1%, kakor tudi enkratno obdavčenje pri producentu, oziroma pri uvozu. Vlada namerava sicer izvesti delno reformo tega davka s 1. januarjem 1929, toda z istočasno reformo drugih davkov hoče popraviti izgubo na dohodkih.

Sestava novo izvoljenega parlamenta vzbujajo nado, da se bo davčno breme pravičnejše in sorazmernejše razdelilo na celo prebivalstvo kakor doslej. Kar se tiče budžeta za pretečeno proračunsko leto 1927/28, bo di na kratko omenjeno, da so bili dohodki veliko večji, kakor se je pričakovalo, na vsak način torej ugoden pojav.

Gospodarska prognoza je v splošnem ugodna, za nadaljnji razvoj sta v glavnem merodajna dva faktorja: kupna moč prebivalstva, ki je po večini kmetško, je odvisna od uspeha letošnje žetve in od splošnih cen za agrarne produkte, povečanje produktov pa zavisi od investicij večjih kapitalov za gradbe. Odločitev o teh dveh vprašanjih bo padla v prihodnjih mesecih.

Iz naših organizacij.

Uradni dan »Sreskega gremija trgovcev v Celju« za člane trgovce v gornjegrajskem srezu se vrši dne 25. maja 1928 in sicer: od 9. do 12. ure predpoldne v Gornjemgradu v posebni sobi gostilne pri Veršniku in od 2. do 5. ure popoldne v Mozirju v hotelu »Pri Pošti«. V slučaju slabega vremena se vrši uradovanje v Gornjemgradu od 11. ure dalje. — Načelstvo.

Gremij trgovcev za politični okraj Krško vabi na VI. redni občni zbor gremija, kateri se vrši dne 30. t. m. ob 9. uri dopoldne v hotelu »Jadrani« v Račečah s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročila blagajnika in zaključek računskega leta. 4. Proračun za leto 1928. 5. Volitev novega načelnika. 6. Slučajnosti. Ob nezadostnem številu članov se vrši občni zbor eno uro pozneje, kateri je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. — Načelstvo.

Ali ste že član »Trgovskega društva Merkur v Ljubljani«? — Če ne, prijavite čimprej svoj pristop!

Gospodarska poročila iz Italije.

»Italija potrebuje miru, da lahko uspešno deluje na ozdravljenju svoje-ga gospodarstva.« V tem zmislu se je ministrski predsednik Mussolini izrazil Lordu Rothemer-ju in je s tem sam indirektno priznal, da ni sedanji gospodarski položaj Italije nikakor razveseljiv. Res lahko smramo deflacijsko krizo — če jo gledamo s čisto denarnopolitičnega vidika — za končano, toda njene posledice na gospodarsko življenje pa še vedno v skoro nezmanjšani meri trajajo. Mnenja o tem so seveda do vladajočega režima in tako imamo zelo različna; merodajno je razmerje na eni strani sam optimizem, a na drugi pa vsilji meri črn pesimizem.

Optimistična so — drugega naravno ne moremo niti pričakovali — vsa več ali manj oficijelna poročila, posebno v kolikor se tičejo državnega gospodarstva. Na tem polju, to lahko odkrito in objektivno priznavamo, je vlada izvedla svoje delo. Denarstvo je urejeno, obtok papirnatega denarja in državni dolgovi so se znatno zmanjšali, dohodki od davkov so zadovoljivi in izkazi finančnega ministrstva kažejo zelo ugodno sliko.

Pesimisle pa najdemo v laboru privatnih gospodarskih krogov. Tukaj je položaj ljudi čisto drugačen.

Povrnitev k zlati podlagi za enkratni imela na trgovino in industrijo tišlega oživljajočega vpliva, ki so jo od nje v splošnem pričakovali.

Uspešno trgovanje še vedno trpi radi eksportnih težkoč, kakor tudi v veliki meri zaradi posebno občutnega davčnega bremena. Za primer bodi navedeno, da znaša povprečni dohodninski davek v Italiji 13,3%, k čemur je treba še pridati pribitek od 2%. V zvezi z ostalimi državnimi davki, z občinskimi davki in z dajatvami, ki jih je plačati za fašistične sindikate in korporacije, nastane znatna in splošna preobremenitev, ki tvori bistveno oviro za gospodarski razvoj. V tem oziru bo morala vlada veliko popustiti, da bo mogla spraviti gospodarstvo na noge.

Če se je konsolidacijski proces sicer v splošnem počasi, toda vendar brez posebnih pretresljev izvedel, je to gotovo ugoden simptom. Toda preuranjeno bi bilo reči, da so glavne težkoče na polju do ozdravljenja že premagane. V glavnem so slaba in življensko manj sposobna podjetja iz gospodarskega življenja že v precejšnji meri izginila, ali so se pa fuzijonirala z večjimi in bolj odpornimi podjetji.

Tako vidimo na primer v električni industriji in tudi v ladjedelniški industriji tendenco za koncentracijo; vlada sama to podpira s tem, da je podelila za take fuzije popolno davčno prostost.

Na drugi strani je pa še precej veliko število podjetij, ki jih banke še vedno podpirajo, čeravno je njihovo obračunavanje vseskozi pasivno, to pa zato, ker se banke bojijo, da bi izgubile ves kapital, ki so ga investirale v ta podjetja. Ta politika upanja na boljšo bodočnost lahko — posebno če se upanje izpolni — gotovo vodi do sanacije, toda na drugi strani pa ima lahko težke posledice za gospodarstvo. Letošnje leto bo mogoče v tem oziru prineslo odločitev.

Najbolj neugoden gospodarski položaj je sedaj v novih provincah Italije. Tukaj pridejo poleg splošne gospodarske depresije še mnogoštevilni drugi vzroki v poštev, tako na primer odcepitev od prejšnjega zaledja, prilagoditev novemu gospodarskemu ozemlju, konkurenca starih italijanskih podjetij in tako naprej. Tukaj bo proces sanacije gotovo veliko več časa potreboval kakor pa v stari Italiji.

O položaju v posameznih industrijskih panogah moremo samo sledeče reči: Avtomobilna industrija se še vedno nahaja pod velikanskim pritiskom ameriške konkurence. Tovarne »Fiat« hočejo izvesti racionalizacijo svojih obratov po ameriškem vzorcu in so svoje cene znižale. V zadnjem času se zopet mnogo govori o neobhodni potrebi ustvaritve trusla evropskih avtomobilnih industrij, kajti le na ta način se more uspešno naslopati proti »Fordizmu«.

Upanje, da bo industrija umetne svi-

le lahko veliko eksportirala, se ni izpolnilo, zato vlada v tej panogi nad-produkcija. To razvidimo tudi iz tega, da ni, kakor znano, »Snia Viscosa« v pretečenem letu izplačala nikake dividende.

Razmeroma ugoden je položaj pri Montecalini d. d., katere obrabi so dobro zaposleni. Dividenda znaša približno 18 lir za delnico, kar znaša pri tečaju 230 lir 8% obresti.

Ladjedelniška industrija se zelo trudi, da bi dobila naročila. Vlada sama ji hoče od svoje strani dati naročila, ne toliko radi tega, da bi izvedla svoj veliki pomorski program, ampak v prvi vrsti zato, da zaposli to industrijo, ki bi sicer bila primorana odpustiti veliko število delavstva, kakor je bil že to primer v ladjedelnici Cosulich v Tržiču, ki je pred kratkim vsled pomanjkanja dela morala odpustiti veliko število delavstva.

Fašizem hoče vsak boj med podjetnikom in delavcem kolikor mogoče onemogočiti ter obe skupini drugo drugo koordinirati. Vsa sporna vprašanja se imajo rešiti potom razsodišč, toda ali bo mogoče držati trajno kapital in delo na skupni fašistični podlagi, to bo pokazala šele bodočnost.

Fr. Zelenik:

Nova blagajniška knjiga.

Ko čitate zgornji naslov, me ne sumničite, da sem zašel med iznajdnike in si domišljujem, da sem iznašel kaj novega za knjigovodsko vedo in prakso, ker nameravam govoriti o blagajniški knjigi, kateri sem dal pridevek »nova«. Ta blagajniška knjiga je že prav dobro znana v teoriji in tudi v praksi je precej razširjena, ali ne pri nas. Za našo prakso in naše razmere je ta blagajniška knjiga res nova, saj ne dobite take ali podobne knjige niti tam, kjer porabljajo ameriški način knjigovodstva, ampak rabijo tudi tam večinoma navadno blagajniško knjigo z enim ali dvema stolpcema za prejemke in toliko stolpci za izdatke. V knjigo se vknjižuje tekom meseca kar zaporedoma, tekoče, in koncem meseca se naredi pregled, po katerem se potem vknjiži v dnevnik, ako niso že tekom meseca podrobno prenašali v dnevnik. Z rabo take knjige se povzroča precej nepotrebne in povrh še nezanesljivega dela. Tu pa tam res vodijo ameriškemu dnevniku podobno blagajniško knjigo. Taka knjiga znatno olajšuje knjigovodstvena dela. Praksa pa pokazuje, da je v blagajniški knjigi potrebno precej manj stolpcev, in umestno je nadalje, da je taka knjiga črtana podobno doslej rabljenim knjigam. Po mojem nasvetu je Knjigovodnica K. T. D. načrtala doslej rabljeni knjigi podobno blagajniško knjigo, le da ima nova knjiga na levi za prejemke šest navpičnih stolpcev in na desni za izdatke istotako šest navpičnih stolpcev. To število stolpcev popolnoma zadostuje tudi v ameriškem knjigovodstvu.

Posebno dobro bo služila ta blagajniška knjiga tistemu trgovcu na drobno, kateri se ne more odločiti za ameriškost knjigovodstva, kakor je nasvetovano v Trgovskem koledarju za leto 1928, ali kateri misli, da mu je tam nasvetovani način za njegovo trgovino preobširen. V koledarju priporočen način predstavlja popolno, sistematično, knjigovodstvo. Iz uvajanja knjigovodstva v nekaterih nadrobnih trgovinah pa sem uvidel, da je mogoče še bolj poenostaviti knjigovodstvo nadrobne trgovine. Odločil sem se za blagajniško knjigo, katera temelji na načelu ameriškega knjigovodstva, pa je podobna doslej rabljeni knjigi. Vpisuje se ravnotako, kakor v doslej rabljeno knjigo, ker tudi v novi knjigi je določen, kakor na levi, tako na desni strani, zadnji stolpec za promet. Vsaki znesek, ki se vpiše v zadnjem stolpcu, se istočasno vpiše tudi v enega pred prometnim stolpcem stoječi stolpec. Na levi strani (prejemki) se naslovijo stolpci tako: Denarni zavod, Dolžniki (odjemalci), dnevni izkupiček (blago), zadnji stolpec pa »Promet«. Dva stolpca ostane-ta za posebne potrebe. Na desni

strani (izdatki) se naslovijo stolpci: Denarni zavod, upniki, blago, troški, domačija, promet. Obrtnik bo naslovil stolpce na levi strani: Denarni zavod, dolžniki, blago, izdelki, mezde, promet. Na desni strani pa: Denarni zavod, upniki, material, troški, domačija, promet.

Poleg te blagajniške knjige vodi trgovec še računsko knjigo z vsaj dvema vrednostnima stolpcema: »Upniki« in »Dolžniki«. V to knjigo zapisuje zaporedoma vse od upnikov ali dobaviteljev prejete račune, računski znesek v stolpec z napisom »upniki« kakor tudi vse odjemalce na knjižico ali druge odjemalce, kateri ne plačajo takoj, ampak na mesec ali v kakem drugem roku. Računska knjiga pokazuje trgovcu, koliko blaga je prodal na upanje in koliko ga je na upanje dobil. V blagajniški knjigi pa vidi, koliko je odplačal upnikom in koliko so mu odjemalci na knjižico ali na upanje odplačali. Razlika med vsotami teh dveh knjig pove, koliko dolguje trgovec svojim dobaviteljem in koliko ima pri odjemalcih na knjižico. Blagajniška knjiga natančno pokazuje, kolik je dnevni izkupiček, kakšni so troški trgovine, koliko gotovine vzame domačija itd. Knjiga pravi, ali trgovina pravilno uspeva, ali so troški v razmerju z zaslužkom, ali se mora še bolj varčevati ali pa sme privoščiti kak priboljšek sebi in svoji družini.

Plačila mesečnih odjemalcev naj se ne vpisujejo v blagajniški list med zneske dnevnega iztržka, ampak ločeno v posebnem stolpcu ali pa tudi v posebno knjigo, če se ne vpisujejo naravnost v blagajniško knjigo. Ta ločitev je potrebna, da trgovec lažje in boljše nadzoruje plačila odjemalcev na knjižico. Dogodilo se je, da je stranka plačala, je plačilo bilo potrjeno v knjižici, ni pa bilo vpisano v blagajniški knjigi.

Z uporabljanjem tu priporočenih knjig (blagajniške in računске) trgovec lažje nadzoruje svojo trgovino, lažje ugotavlja, s kakim uspehom dela, približno kakšna zaloga mora biti itd.

Posebno toplo priporočam rabo te nove blagajniške knjige obrtniku.

Potrebna in koristna bo ta knjiga odslej tembolj, ker po novem davčnem zakonu se bo plačeval davek od čistega dobička.

Nameravam napisati članke, v katerih bom pokazal vezo med knjigovodstvom in davčnim zakonom.

DIREKTNA TARIFA S ČEHOSLOVASKO.

Dne 5. in 6. junija tega leta se bo vršila v Beogradu konferenca predstavnikov naših in čehoslovaških državnih železnic. Delegati bodo razpravljali o možnosti vzpostavitve direktne železniške tarife med našo in čehoslovaško državo.

ZASTOPSTVA, PONUDBE IN POVPRASEVANJA.

Zastopstva za razpečavanje jaje v Italiji, Španiji in drugih južnih deželah išče neka tvrdka iz Trsta. Naslov dotične tvrdke je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Trgovina.

Za poglobitev trgovskih stikov z Ameriko. Čikaška veletvrdka: Sokol & Company, Importers-Exporters, 24/1. East Illinois St., Chicago, Ill. U. S. A. bi uvozila iz Jugoslavije sledeče predmete: **F i z o l :** bel, suh, čist, fin; paketiran do 50 kg v vreči. Cena tega fižola je okrog 7 dinarjev kilogram cif Newyork. (Necarinjeno). Količina, ki jo to podjetje kupuje, ni velika, ali za dober, fin, prebran, beli fižol, suh, mlad, bi se moglo najti več tržišč v Ameriki. — **I z b r a n e s u h e s l i v e** v škatljah in marmelado v posodah. Za to bi bilo treba poslati vzorce in doseči sporazum. Zelo važna stvar je izbiranje in paketiranje. To velepodjetje bi prejelo blago tudi v komisijo, to je, da blago vloži v svoje magazine in da je prodaja za račun naših izvoznikov s tem, da se ji plača 5% komisije ter nastale stroške za manipulacijo blaga. Podjetje kupuje v gotovini direktno blago za druge kupce, po ceni, ugotovljeni po kablu, pri čemer zahteva zase posredniške komisije od 2 do 3%. Podjetje sprejema tudi arangement, da plača vnaprej za naloženo in njej poslano blago 50 do 75% od zneska naložene robe, izplačujoč ostanek, ko bo blago popolnoma prodano. Iz Jugoslavije se more izvoziti mnogo živilih predmetov za Ameriko (paprika sušena in tolčena, orehi, lešniki, anizet seme, buhač itd.) Ta tvrdka ima zelo dobre reference in široke zveze ter more pomagati našim izvoznikom.

VIII. Ljubljanski velesejem.

Znižana vstopnina na velesejem. — Uprava Ljubljanskega velesejma je sklenila delno znižati vstopnino za obisk velesejma, ki se vrši od 2. do 11. junija. To znižanje velja zlasti za državne in privatne nameščenice, delavstvo in dijaštvo. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno, za ceno Din 15.—. Te vstopnice se dobe le v predprodaji pri uradu velesejma (ekonomat). Pozivamo vse stanovske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic.

Prva pomoč. Važno je, da si vsakdo more pomagati pri nezgodah v prvi sili, dokler ne pride zdravnik, ker z napačnim ravnanjem poškodbe lahko stavi življenje v nevarnost. Kako enostavna in važna je velikokrat ravno pomoč ob nezgodah, vidimo na Stalni higijenski razstavi na velesejmu v Ljubljani. — Tamkaj se lahko kupi pri vratarju razstave za 3 dinarje priročna knjižica o prvi pomoči, ki bo lahko še dobro služila lastniku in bližnjemu.

Izborna propaganda. Po zaslugi tukajšnje Direkcije pošte in telegrafa se je popravil stroj za masinelo žigosanje pisem. O Veliki noči se je stavil ta stroj v obrat, ki štampilira znamke, istočasno pa natisne v desnem gornjem kotu: Pošetite VIII. velesejem v Ljubljani od 2. do 11. junija. Pač izborna propagandno sredstvo, ki bo privabilo na naš velesejem še več kupcev in obiskovalcev.

Ljubljanska borza.

Tečaj 23. maja 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22'9275
Berlin 1 M	13'59	13'62
Bruselj 1 belga	9'914	7'944
Budimpešta 1 pengö	—	9'9265
Curij 100 fr.	1093'50	1096'50
Dunaj 1 šiling	7'981	8'011
London 1 funt	277'10	277'90
Newyork 1 dolar	56'72	56'92
Pariz 100 fr.	—	223'70
Praga 100 kron	167'99	168'79
Trst 100 lir	298'35	300'35

Denarstvo.

Reforma angleške državne banke. — Poslovanje angleške emisijske banke (Bank of England) je urejeno po določbah zakona, ki ga je izdal minister Robert Peel leta 1819. Na podlagi tega zakona sme angleška banka spraviti v promet samo za 19'75 milijonov funtov

sterlingov nekritih bankovcev, ostale emisije pa mora imeti krite z zlatom. Radi tega je bil denarni promet na Angleškem neelastičen in za časa kriz je morala Angleška banka često kršiti določbe Peelovega zakona. To se je zgodilo zlasti za časa svetovne vojne, ko je tudi Anglija, kakor vse druge vojujoče se države, morala preiti na papirnatu valuto in je spravila v promet veliko količino papirnatega denarja pod imenom »currency notes«. Na podlagi teh izkušenj namerava sedanji angleški finančni minister Churchill uvesti denarno reformo, po kateri se bodo omenjene »currency notes« zamenjale z navadnimi bankovci Angleške banke. Obenem pa namerava reformirati tudi pravila banke na način, da bo kontingent nekritih bankovcev povišan od 19'75 na 260 milijonov funtov sterlingov, kar odgovarja potrebam sedanjega denarnega prometa na Angleškem. Dalje bo po tej reformi angleška emisijska banka smela spravljati v promet tudi manjše bankovce po 1 in 0'5 funta šterlinga. To povišanje nekritih bankovcev se tolmači z dejstvom, da je papirnat denar skoro nadomestil predvojni promet zlata v Angliji. Da bo emisija čim bolj elastična in da v slučaju krize ne bo treba kršiti zakona, ki urejuje poslovanje banke, namerava lord Churchill podeliti državni blagajni pravico, da sme dovoliti banki emisijo tudi preko določenega kontingenta, toda samo za dobo 6 mesecev. V izjemnih slučajih se ta doba podaljša do dveh let, a nikakor ne preko. Tozadevno dovoljenje pa mora odobriti parlament. Z izvedbo te reforme sicer Angleška banka ne bo dosegla popolne elastičnosti, kakršno imajo n. pr. kontinentalne emisijske banke, vendar pa bo njen položaj znatno ojačan in zboljšan.

Promet.

Društvo za transoceanski promet. — Keys, predsednik Curtissovega društva za zračni promet, je izjavil pred dnevi, da je ustanovljeno društvo za preoceanski zračni promet: Transocean Aer Transport Inc. v St. Louis-u s kapitalom 5 milijonov dolarjev. Ustanoviteljci te družbe sta dve največji železniški družbi in sicer: Pennsylvania Railroad in Atchison-Topeca Santa Fe Railway, potem dve veliki tvornici avijonov Wright in Curtiss in ena velika bančna grupa pod vodstvom Blair & Comp. — Nova kombinirana železniška in zračna zveza je dolga 3000 milj, odnosno 5000

Ivan Hribar:

76

Moji spomini.

Pogoščenju, katero je povodom slavnostnega položanja temeljnega kamna velikemu českemu zgodovinarju priredila mestna občina in tekem katerega so bili na programu pozdravni govori raznih delegatov, imel bi bil predsedati župan dr. Jan Podlipný. Njemu pa je bilo vodstvo razprav na časnikarskem shodu, katerega se je od časa do časa udeleževal, tako všeč, da me je prišel prositi, naj vršim pri pogoščanju kot njegov namestnik čast gospodarja. Seveda te želje nisem mogel odkloniti. Ta del slavnosti se je ob nepopisnem navdušenju izvršil kar najslovesneje. Vsakega govornika naznanil sem s primernim ogovorom. Ko je med nekim govorom vstopil v dvorano sodru-dnik, politični prijatelj in zet Palackega, dr. Ladislav Rieger, pa sem govornika prerušil in pozdravil prišleca. Zbudilo je to pravo burno navdušenega vzklikanja, ki se dolgo ni poleči zamoglo. Po končanem programu seznanil sem se s tem voditeljem českega naroda. Videl sem ga prvokrat in zadnjokrat. Mislim sem si, kakšne misli so ga prevevale, ko je izvedel kdo sem in se spomnil, kako se je svoje dni Šukljetu izrabiti dal, da me toži pri upravi banke »Slavijec«. Seveda ga tekem najinega razgovora tega spominjal nisem; opazil pa sem, da se sam te našep-tane mu naloge iz svojega političnega življenja spominja prav dobro in vsaj v onem trenutku s kaj mešanimi čutili.

Ze takoj prvi česki obiski v Ljubljani so bili prav prirsčne manifestacije slovenske vzajemnosti. Pred nedavnem še narodno dokaj mlačno mestno prebivalstvo jelo je oživljati in je po odhodu dragih mu gostov bilo kakor izpremenjeno. Mlačnost je ginila, zavest pripadnosti k velikemu slovanskemu svetu se širila. Vsi kasnejši sprejemi so to dokazovali. Gostoljubje — sicer našim skromnim razmeram primerno — bilo je vendar takšno, da nam je delalo čast. Tembolj, ker so se morali vsi stroški pokrivati z dobrovoljnimi prispevki. Takrat sem šele spoznal, kako zlata srca so imeli nekateri someščani, ki so, ker so večja premoženja bila v rokah Nemcev ali narodnih odpadnikov, živeli v dosti skromnih gnotnih razmerah.

Ko sem zasedel županski stol, se je položaj toliko izpremenil, da sem občinski svet prepričal o njegovi reprezentativni dolžnosti in mi je zato dovolil za podobne namene skromne kredite. V to dobo spada odkritje Prešernovega spomenika, pri katerem so zopet Čehi bili jako dobro zastopani. Med ostalimi gosti je bil župan praški dr. Srb z odposlanstvom občinskega sveta. Višek česke udeležbe je pa dal prvi vsesokolski zlet v Ljubljani.

Da sem pri vsem tem užival, je umevno. Saj sem videl, da seme, katero sem sejnal, uspeva. Še več, opazal sem, da začenja iti celo že v klasje. Česki časopisi so čedalje pogosteje in čedalje več pisali o nas in naših prilikah, osebna prijateljstva med Čehi in Slovenci so se množila in prihajalo je celo semtertje do rodbinskih vezi. Za Legom povelji so se drugi pisatelji, da seznanijo svoje rojake sedaj s to sedaj z drugo stranjo slovenskega naroda. Slavná česka pisateljica Gabriela Preissova je bila celo tako navezana na lepote naše domovine, da si je za več let izvolila svoje poletno bivališče v divnem našem Korotanu in da je svojim rojakom v dražestnih povestih slikala življenje našega tamošnjega, v narodnostnem oziru tako brezobzirno zatiranega ljudstva.

Apostolu československega bratovstva Janu V. Legu ukazal je naš narod hvaležnost s tem, da ga je bil počastil s častnim članstvom »Ljubljanskega Sokola« in »Slovenske Matice« ter s častnim meščanstvom ljubljanskim. Ko je idealni ta mož legel k večnemu počitku, pa smo se Slovenci — in med vsemi največ agilni Andrej Gabršček — potrudili, da so mu je na grobu na Olšanskem pokopališču postavil spomenik.

26. III. 1912.

28. Zveza s Slovenci drugih pokrajin.

Če sem že svoje oči obračal po vesoljnem slovanskem svetu, polzeli so mi tje kaj pogledi čez krasno slovensko ozemlje in sem zato moral pred vsem začutili ljubezen do le-tega. Ideal mi je bila zedinjena Slovenija. Iz razcepljene ven sem se torej oziral po zaveznikih, ki bi nam kedaj mogli pomagati, da se ta ideal uresniči.

Kaj je torej naravnejega, da sem prijatelj in sodru-dnikov za to veliko nalogo iskal pred vsem v naročju naše ožje domovine? Pri svojih rojakih, katere sem s pisano in govorno besedo želel zainteresovati za smotreno delo v dosego velikega cilja. In dela je bilo potreba. Saj sem dobro vedel, da oni, ki ne seje, tudi žel ne bo.

Priznati moram, da sem kljubu vsem težavam, ki so me stiskale v zgodnji mladosti, imel vendar dokaj sreče. Usoda mi je namreč naklonila poklic, ki mi je kakor nalašč omogočal, da ga izkoristim v rečeni domorodni namen. Saj mi je bila na razpolago preko vse Slovenije razpredena zastopniška organizacija, katero sem po največ ustvaril sam in sem jo zato mogel uporabljati ne le v strokovni namen, temveč tudi za širjenje svojih političnih idej. Poleg tega sem imel priliko prepotovati v organizacijske svrhe in zaradi cenjevanja požarnih škod vse slovensko ozemlje in se ob takih prilikah seznanjati z rodoljubi, ki so bili vneti za prubodo in osamosvoje naroda. Na ta način sem si pridobil mnogo simpatizerjev, ki so stopali v kolo pospeševalcev podrobnega narodnega dela. Bilo je pa tudi takih, ki jih je — prej mlačneže ali nezavedneže — moja beseda v ličnem občevarju vzbudila, da so postali navdušeni narodni borci.

Nisem »laudator temporis acti« (ne hvalim prošlih dni), vendar si pa ne morem kaj, da ne bi ob tej priliki omenil, da je rodoljubje let sedemdesetih in osemdesetih prejšnjega stoletja bilo nekaj takega, da se dá smelo primerjati srčni vdanosti prvih kristjanov do novega verskega učenja. Naš narod potlačen; nje-gov jezik zaničevan; kdor ga je govoril, posmehu in večkrat tudi zabavljam izpostavljen; sinovi njegovi — ako niso postali odpadniki — od vseh važnejših služb izključeni: zares poguma je bilo potreba za vsakogar, ki je hotel stopiti v vrste rodoljubov. Poguma, kakršnega je dajala le ljubezen. Zato moram reči, da me v srce boli Ivana Cankarja bohemske smešenje rodoljuba. Opravičilo za to more se najti le v okolnosti, da je sedanja doba ravno po delovanju rodoljubov dospela že tako daleč, da nima več čutili sramotnopolniževalnih razmer in po tem takem ni v stanu vrednotiti rodoljubnega zanosa svojih prednikov.

(Dalje prihodnjik.)

kilometrov (oddaljenost kakor od Lissabone do Moskve. Na liniji New-York—Los Angeles bodo potniki odpotovali zvečer z ekspresnim vozom družbe Pennsylvania, zjutraj po zajtrku pa bodo v Columbus-u (Ohio) sedli v avijon, opoldne bodo jedli v St. Louis-u in z avijonom nadaljevali pot do Wichute (Kansas), a od tu bodo nadaljevali pot z železnico družbe Atchison do Nove Meksike, potem se bodo zopet vsedli v avijon in v avijonu bodo prispeli v Los Angeles. Nova kombinirana zveza je za celih 48 ur krajša od vseh drugih zvez.

Ugovarjanje pri izvedbi novega tira Zagreb—Beograd. O novem tiru, ki bi ga bilo treba položiti med Beogradom in Zagrebom, so strokovnjaki sledeče konstatirali: To ni noben dvojni tir. Od Zemuna do Sremske Mitrovice gre namreč ta, drugi tir na desni strani stare proge, a pri Sremski Mitrovici preide na levo stran in tako gre do Vinkovcev. Tu pride zopet na desno stran, a to še ni vse. Od Vinkovcev gre po desni strani do Broda in tu preide zopet na levo stran ter gre do Novske. — Kakor se zdi, gre ta, drugi tir, ponekod na desni, a ponekod na levi strani, tako da se bodo morali vlaki na postajah zopet križati. Stvarno vzeto bo to večkratni dvojni tir in sicer: Zemun—Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica—Vinkovci, Vinkovci—Brod in Brod—Novska, torej skupaj štiri dvojni tiri. To se razvidi najbolj iz tega, ker postaja Brod na Savi ni niti preurejena za drugi tir, a od Zemuna do Beograda se na tiru sploh nič ne dela.

RAZNO.

Dobri izgledi žetve v Sremu in Južni Srbiji. Do poročil iz Srema je soditi, da bo žito lefos prav dobro obrodilo. Tudi vinogradi kažejo dobro, edino sadna letina bo nekoliko slabša. Tudi iz Južne Srbije prihajajo ugodna poročila glede izgledov letošnje letine.

Papir, knjige in tiskovine na praškem velesjmu. Direkcija praškega velesjma obvešča, da se vrši ob priliki letošnjega velesjma od 23. do 30. septembra 1928 v okvirju velesjma tudi posebna razstava papirja, knjig in tiskovin.

Borza dela v Mariboru. Od 13. do 19. t. m. je iskalo dela 118 moških in 45 žensk, prostih mest je bilo 94, delo je dobilo 27 moških in 30 žensk, odpotovalo jih je 37, odpadlo pa 184. Od 1. januarja do 19. maja pa je dela iskalo 3038 oseb,

1444 mest je bilo praznih, 898 oseb je dobilo delo, 1498 jih je odpotovalo, 1500 pa odpadlo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 5 hlapcev, 4 viničarji, 7 oglarjev, 1 tapetnik (starejša moč), 1 opekar, 1 mizar, 2 vrtnarja, 3 soboslikarji, 4 pleskarji, 1 krojač, več vajencev (klobučarske, natakarske, pekovske, slikarske, kovaške, kjučavničarske in mizarske obrti) in 10 kmečkih dekel, 2 kuharici k orožnikom, 6 kuharic, 7 služkinj, 1 sobarica, 1 varuška, 2 natakariči, 3 šteparice gornjih delov čevljev, 1 prodajalka v trafiko s kavcijo, 1 blagajničarka, 20 šivilj za perilo.

Gibanje na delovnem trgu. Do poročila ljubljanske borze dela, je pri tej borzi v tednu od 13. maja do 19. maja iskalo dela: 1 absolvent kmetijske šole, 3 manipulant za lesno stroko, 2 gozdna čuvaja, 10 gozdnih delavcev, 1 ekonom, 1 rudarski uradnik, 1 rudarski paznik, 20 rudarjev, 1 vrtnar, 1 pečar, 2 kamnoseka, 2 železostugarja, 3 zlatarji, 12 kovačev, 7 slavbenih kjučavničarjev, 8 kleparjev, 3 železoolivarji, 1 železobrusač, 1 žebliar, 24 strojnih kjučavničarjev, 1 puškar, 1 urar, 1 strojni risar, 5 elektromonterjev, 1 bandažist, 41 mizarjev, 8 kolarjev, 4 sodarji, 1 strugar, 1 plelar, 13 žagarjev, 1 usnar, 3 strojarji, 4 sedlarji, jermenarji, 4 sedlarski ličarji, 2 kalcari, 1 predilec, 3 tapelniki, 12 krojačev, 36 čevljarjev, 2 knjigoveza, 7 mesarjev, 9 mlinarjev, 35 pekov, 1 slaščičar, 1 natakar, 2 točilca, 1 kuhar, 2 inženjerja kemije, 1 laborant, 1 medicinar in svečar, 2 polirja, 25 pleskarjev, soboslikarjev, 1 dimnikar, 30 tesarjev, 1 liskarski strojnik, 20 strojnikov-kurjačev, 8 pisarniških slug, 21 trgovskih pomočnikov, 59 zidarjev, 1 trgovski sluga, 1 trgovski poslovodja, 8 knjigovodij, 2 fakturista, 1 absolvent trgovske višje akademije, 1 korespondent, 1 konforist, 1 polnik, 2 trgovska skladiščnika, 44 zasebnih uradnikov, 2 pisarniška praktikanla, 1 gledališki igralec, 1 desinfektor, 2 bolniška strežnika, 59 hlapcev, 8 lovniških delavcev, 94 navadnih delavcev, 7 vajencev. **Ponujeno je bilo delo:** 1 delavcu za izdelovanje opeke, 2 pečarjema, 14 rudarjem-kopačem, 1 vrtnarju, 1 oblikovalcu, 1 kino-operaterju, 1 kleparju, 2 kovinstrougarjema, 1 elektromonterju, 1 kovaču mojstru, 6 žagarjem, 1 inštalaterju kjučavničarju, 1 lesostugarju, 3 jermenarjem, 1 sodarju, 1 sedlarju, ki poseduje obrtni list, 1 tapelniku starejšemu, 1 čevljarju-mojstru, 3 čevljarjem za otroške

čevlje, 2 krojačema za veliko in malo delo, 1 slaščičarju in kavo-kuharju, 1 delavcu za kuhanje malin, 20 zidarjem, 4 pleskarjem in soboslikarjem, 4 hlapcem, 9 sobarjem za dijaški dom, 17 vajencem.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG,
dne 19. maja 1928.

Slaninarjev je bilo samo 28, s krompirjem naloženih voz pa samo 5, drugače pa je bil trg dobro založen in obiskan. Cene svinjini so bile Din 15 do 24, slanini pa Din 21 za kg.

Perutnine je bilo malo, cene so še vedno visoke in sicer piščancem Din 15 do 30, kokošem 40 do 60, gosem, racam in puranom Din 60 do 100, kozličem (15 komadov) Din 75 do 125, jagnjetom 125 do 150, domačim zajcem 15 do 35 Din za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, sadike: Krompir Din 6 do 7 za mernik (7½ kg) oziroma 1 do 2 Din za kilogram, letošnji 10 Din za kg. Solata, katere je bilo izredno mnogo, se je prodajala po Din 0.50 do 1 za kupček, radič 12 Din kg, karfiol 5 do 15 Din komad; čebula 5, česen 10 do 14, hren 8 do 10 Din za kg; maslo 36 do 65, grah v stročju 12 Din kg, špargelji 18 Din kg, umetno vzgojene kumare 15 do 20 Din komad in kljub visoki ceni so bile vse prodane. Sadje: jabolka 5 do 10 Din, češnjice 20, na Aleksandrovi cesti celo 18 Din kilogram (pretečeni teden so stale 40 dinarjev kilogram), oranže 1 do 4 Din, limone 0.75 do 1 Din komad. Cvetlice 1 do 25 Din, z lonci vred 15 do 75. Sadike 12.50 do 25 Din, cepljene vinske trte 1.50 do 2 Din komad.

Lončena in lesena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 6, lesene grablje 6 do 8, cepci 10, držala za kose 10 do 12, vile za seno 8 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu: V sredo 16. t. m. in v soboto 19. t. m. so kmetje pripeljali 33 voz sena in 17 voz slame na trg. Cene, ki so še vedno visoke, so bile senu 80 do 150 Din, slami pa 45 do 55 Din za 100 kg. Slami tudi 1.75 do 2 Din za snop.

S tržišča jajc. Produkcija jajc v naši državi je v zadnjem času znatna; ker pa so cene našemu blagu še vedno visoke, kaže inozemstvo le slabo zanimanje. Inozemske hladilnice so dobro založene. Glede na ta dejstva je ten-

denci pri nas mlačna in se morajo cene prilagoditi svetovnim tržnim cenam. Na Slajerskem in v hrvatskem Zagorju znaša cena 0.95 do 1 Din, v Hrvatski 1.20 do 1.25 in v Srbiji 0.80 do 0.90 Din za komad.

Dunajski svinjski sejem (22. t. m.) Dogon 20.525 komadov, od tega 2737 iz Jugoslavije. Navzlic povečanemu dogonu je bilo povpraševanje živahno. Mesne svinje so se pocenile za 5—10 grošev, cene prvovrstnim pilanim svinjam ostale nespremenjene, cene ostalim vrstam pa so nazadovale za 5—10 grošev. Za kg žive teže notirajo: pilane svinje I. 7.10—2.15, angleške križane 1.85—2.10, kmelske 1.80—2.10, stare 1.80—1.90, mesne 1.65—2.05.

Dunajski goveji sejem (21. t. m.). Dogon 3183 komadov, od tega 207 iz Jugoslavije. Pri mirnem prometu so cene ostale v glavnem nespremenjene, edino biki so se pocenili za 10 grošev. Za 1 kg žive teže notirajo: voli I. 1.55 do 1.70 (izjemno 1.75 do 2.0), II. 1.30 do 1.50, III. 0.95 do 1.25, biki 1.05 do 1.35, krave 0.80 do 1.30.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic, gradbeno odelenje v Ljubljani sprejema do 29. maja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa; do 1. junija t. l. pa glede oddaje zgradbe materialne lope na postaji Ljubljana gl. kol. — Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenem odelenju. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave jekla; do 5. junija t. l. pa glede dobave jekla; do 5. sti. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 5. junija t. l. ponudbe glede dobave 1 mazilne stikalnice za lokomotive (Schmierpumpe). — Direkcija državnega rudnika v Raknju sprejema do 11. junija t. l. ponudbe glede dobave rešet za razredišče.

Prodaje. Dne 9. junija t. l. se bo vršila pri Glavnem Sanitetskem Slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede prodaje raznih krp; dne 11. junija t. l. pri Upravi delavnice državnih železnic v Mariboru glede prodaje 1000 komadov rabljenih sodov od olja; dne 11. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede prodaje starega papirja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno **RUDNINSKO VODO**
Lastna pražarna za kavo in mlin za čičave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

TRG.-IND. D. D.
TISKARNA MERKUR
Ljubljana
Gregorčičeva ul. 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovino, obrt in industrijo ter za urade, društva i. t. d.
Lastna **KNJIGOVEZNIKA**
Telefon 2552

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.
prodaja samo na debelo
PREMOG tu- in inozemski za industrije in domačo kurjavo, **KOVAŠKI PREMOG** vseh vrst, **KOKS**, livarski, plavžarski, plinski, **BRIKETE**.

LIKERJE
Medicinalni Cognac, Jajčni-Cognac, Rum, Jamalka-Rum, Pečakovec, Šifovko, Trojnovec, Sadjevec, Bričjevec, Vermut-vino, Malinovoc in neoslajeni Malinov sok (Succus), Rumosol in Špiriti, v najboljši kakovosti in po najnižji ceni priporoča
„ALKO“
družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

Veletrgovina
kolonijalne in špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVljena 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

USTANOVljena 1900.

Delniška glavnica: Din 50.000.000.—

Skupne rezerve ca: Din 10.000.000.—

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.

Tel. štev. 2861, 2413, 2502, 2503.

Se priporoča za vse bančne posle.